

Sťažnosť na Európsku komisiu: **Štát porušuje predpisy EÚ o účasti občanov pri rozhodovaní o životnom prostredí**

V piatok 1. februára podalo 20 slovenských mimovládnych organizácií zaoberajúcich sa ochranou ľudských práv a životného prostredia sťažnosť na Európsku komisiu voči slovenským štátnym orgánom.

Dôvodom je to, že zákony o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o ochrane prírody prijaté slovenským parlamentom v roku 2007 **zrušili účastníctvo občianskych združení pri povoľovaní množstva činností a stavieb, ktoré môžu byť pre zdravie ľudí a životné prostredie nebezpečné.**

Zo znenia zákonov vyplýva, že úrady sa nemusia pripomienkami občianskych združení zaoberať a ak úrad poruší zákon, nemôže sa združenie môcť domáhať nápravy podaním odvolania alebo na súde. Združenie sa v občianskom združení pritom bolo často jedinou možnosťou, ako si mohli občania chrániť svoje zdravie, súkromie a životné prostredie pri povoľovaní rôznych závažných prevádzok.

Prijaté zákony sú v rozpore s predpismi EÚ i s medzinárodným Aarhuským dohovorom o účasti verejnosti na rozhodovaní. Tento názor zastáva aj prezident SR, ktorý preto zákony parlamentu vrátil. Poslanci ich však znovu schválili a prezidentovo veto prelomili.

Ak sa nesúlad čo najskôr neodstráni, Slovenskú republiku čaká súdny proces na Európskom súdnom dvore.

Účastníctvo občianskych združení bolo zrušené napríklad **pri povoľovaní banskej ťažby, pri povoľovaní výstavby nových elektrární (vrátane jadrových elektrární), skládok a spaľovní nebezpečného odpadu, chemických tovární, cementární, priehrad, kameňolomov, skladov jadrového paliva, skladov chemikálií, výstavby kafilérií a bitúnkov.** Účasť združení občanov bola zrušená aj **pri povoľovaní stavby priemyselných zón a priemyselných parkov, priehrad a vodných nádrží, letísk, pri povoľovaní výroby jedov a pesticídov, pri povoľovaní výrubov stromov a iných zásahov do prírody.**

Novela zrušila napríklad aj účastníctvo združenia miestnych obyvateľov, ktoré by sa chcelo zapojiť do procesu povoľovania plánovanej ťažby uránu v Jahodnej pri Košiciach, občianskeho združenia vystupujúceho proti ťažbe zlata v Kremnici alebo občianskeho združenia angažujúce sa ohľadom zámeru postaviť uhľovú elektráreň v Trebišove.

Účastníctvo združení občanov pri povoľovaní týchto činností bolo pritom v zákone **zakotvené od roku 1994** a žiadna z predchádzajúcich vlád sa ho nepokúšala zrušiť.

Podľa znenia novely napríklad združenia miestnych občanov, ktorí bývajú v obci, v ktorej sa plánuje povoliť nejaká závažná činnosť, sa už nebudú môcť byť plnohodnotne zapojiť do úradného konania o povolení tejto činnosti. Poslanci ich postavenie zredukovali iba na tzv. zúčastnené osoby, ktoré však **nemajú dostatočnú možnosť niečo ovplyvniť alebo domáhať sa nápravy pri porušení zákona.**

Právnik Peter Wilfling zo združenia Občan a demokracia hovorí: „Podľa znenia zákona sa občianske združenie síce bude môcť k navrhovaným činnostiam vyjadriť, ale v porovnaní s predošlým stavom sa úrad jeho návrhmi a námietkami fakticky nemusí zaoberať. Dá sa povedať, že ich môže „hodiť do koša“. Ani v rozhodnutí úrad podľa nového znenia zákona nemusí uviesť, ako pripomienky zohľadnil alebo prečo ich neakceptoval. Ak úrad poruší zákon, podľa nových zákonov sa združenie nemôže domáhať nápravy podaním odvolania alebo na súde.“

Tomáš Blaškovič zo Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko hovorí: „Vďaka aktivite miestnych občianskych združení boli pri mnohých projektoch výrazne znížené možné negatívne dopady na zdravie a životné prostredie a naopak mnohé zlé projekty boli zastavené. Vyradením občianskych združení z rozhodovacieho procesu sa taktiež znižuje miera občianskej kontroly úradov, čo môže viesť k zvýšeniu korupcie a k nezákonnému ovplyvňovaniu úradov pri rozhodovaní. Ak občianske združenia nebudú účastníkom úradného konania – čiže nebudú sa môcť účinne brániť proti nesprávnym alebo nezákonným rozhodnutiam úradov - budú môcť ľahko prechádzať aj zlé a rizikové projekty s negatívnym dopadom na zdravie a životné prostredie obyvateľov.“

Podávateľmi podnetu na Európsku komisiu sú nasledujúce organizácie:

A-projekt n.o., Mgr. Vlasta Körnerová
Brečtan, Ing. Dana Kašparová
Centrum environmentálnych aktivít, Mgr. Richard Medal
Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy (CEPTA), Ing. Daniel Lešínský, PhD.
Dubnická Environmentálna Skupina, Marek Kurinec
GREENPEACE Slovensko, Mgr. Lucia Sabová
Pre Prírodu, Ing. Zuzana Václavová
Klub Strážov, Mgr. Juraj Smatana
Lesoochrannárske zoskupenie VLK, Ing. Juraj Lukáč
Nadácia Ekopolis, Ing. Peter Medved'
Nádej pre Sad Janka Kráľa, Ing. arch. Mgr. art. Elena Pätoprstá
Občan a demokracia, PhDr. Šarlota Pufflerová, CSc.
Občianske združenie TATRY, Mgr. Rudolf Pado
Slovenská ornitologická spoločnosť / BirdLife Slovensko, Mgr. Rastislav Rybanič
SOSNA, Ing. Štefan Szabó, PhD.
Spoločnosť pre trvalo udržateľný život, prof. RNDr. Mikuláš Huba, PhD.
VIA IURIS – Centrum pre práva občana, Mgr. Pavol Žilinčík
Za Matku Zem, Mgr. Pavol Široký
Združenie Slatinka, Ing. Lesanka Blažencová
Živá planéta, Ing. Peter Sabo, CSc.

Kontakt:

Peter Wilfling, združenie Občan a demokracia, 0904 217 833, 02/ 5292 5568, wilfling@oad.sk